

ЕМИЛИО САЛГАРИ ОТЕЦ КРЕСПЕЛ В ЛАБРАДОР

Превод от италиански: Фани Лозева, 1992

chitanka.info

ВЪВЕДЕНИЕ

Между многото ужасни драми, развили се в морето, които историята е отбелязала и които се разказват от баща на син, е и тази, която се е разиграла с един нещастен фламандски мисионер.

Моряците все още си спомнят за отец Креспел, въпреки че той е умрял преди много, много години. Страхотните приключения, на които той е станал жертва, се разказват не само по фламандските крайбрежия, но и по белгийските, и френските.

Тази история се е разиграла точно през 1736 година.

Главният герой на тази тъжна драма е принадлежал към Ордена на францисканците, който по това време е изпращал многобройни мисионери в Америка и особено в Канада, за да цивилизоват дивите и свирепи племена на ирокезите и алхонкините, които опустошавали френските владения по реката Свети Лаврентий, като заплашвали дори Квебек, столицата на колонията.

Смел воин, отец Креспел решил да замине за Канада, за да покръства дивите племена там.

През януари 1724 година той потеглил за Новия свят. Прекосил щастливо Атлантическия океан, въпреки че морето не било много спокойно поради ледените блокове, които се откъсвали от Нова земя, и поради гъстите мъгли, които топлото течение, наречено Гълфстрийм, постоянно образува, след четири месеца благополучно стъпва в Квебек.

Там обаче разбира, че желанието му да цивилизова дивите племена няма да може да се изпълни. Затова решава да стане свещеник в едно село в Канада, близо до Монреал.

Дванадесет години отец Креспел прекарал в Канада, но един ден, обхванат от носталгия, от силно желание да се върне и да види родните места, той решил да прекоси за втори път Атлантика.

В началото на септември се качил на един кораб, който заминавал за Франция. От този ден започнали неговите нещастия, като

че ли морето било решило да не му позволи да види отново обичаното си отечество.

ГЛАВА I

КОРАБОКРУШЕНИЕ

Корабът, на който се бе качил отец Креспел, бе голям, с два мостика, широки бордове, пригоден за презокеански дълги пътувания. Въпреки че бе доста запазен на външен вид, годините си бяха казали своето и устойчивостта му бе съмнителна.

Освен това, за нещастие, капитанът не познаваше добре крайбрежието на Канада, което е много опасно поради многобройните подводни скали по тия места. Особено в края на есента плаването е затруднено поради гъстите мъгли, които се застояват особено около устието на Свети Лаврентий, и ледовете, които слизат от север покрай бреговете на Лабрадор.

Като напусна Квебек, корабът отплава по Свети Лаврентий, река твърде широка и дълга, пресичаща Канада.

За да използва течението, корабът плаваше по източния бряг, където то бе по-бързо. По този начин пътниците можеха да се любуват на крайбрежните канадски гори, най-величествени и най-красиви може би в целия свят.

След два дни пътуване капитанът съобщи на пътниците, че скоро ще стигнат до устието на реката.

За нещастие, точно този ден бе паднала гъста мъгла. Корабът като че ли бе ослепял — пътуваше наслуки. Хората, които се намираха на носа му, не можеха да видят тези, които се намираха по-назад.

Силно безпокойство обзе всички. Вятърът задуха с още по-голяма ярост и вълните станаха още по-високи.

Капитанът, който се страхуваше да не се ударят в брега, заповяда да плават към средата на устието, но и с това опасността не бе избегната, защото сред реката се издигаше големият остров Антикости — много опасен, заобиколен с доста широк пояс от пясък.

Падна нощта, но мъглата не престана да безпокои пътниците.

Тъмнината стана още по-непрогледна.

Събрани около отец Креспел, пътниците се молеха да се избегне нещастieto. Мълчаливи и изплашени, те очакваха всеки момент корабът да се забие в острова.

Изведнъж към полунощ на палубата се чу глас:

— Вълните се разбиват в брега! Внимавайте!

Наистина някакъв шум долиташе, който много напомняше вълни па прибой.

Капитанът и офицерите му, които не успяха да определят къде се намират точно, изтичаха на палубата. Отговори и въпроси се кръстосваха от всички страни в мрака.

— Да?

— Не!

— Струва ми се, че виждам върховете на подводни скали!

— Не, това са големи вълни.

— Казвам ви, че сме близо до Антикости!

— Не, не сме. При устието на Свети Лаврентий сме!

— Различавам дървета!

— Това са мъглите!...

После изведнъж се чу гласът на капитана:

— Готови за поврът!

Моряците, които бяха не по-малко неспокойни от офицерите, се спуснаха да изпълнят заповедта, но едва бяха хванали въжетата, и един глас, пропит с ужас, извика:

— Завий наляво!

— Наляво! — изреваха и офицерите.

Беше вече късно. Почти в същия миг корабът се блъсна в нещо и силно се разтърси. Всички изпопадаха на пода.

Силен вик отекна в мъглата. Обзети от ужас, пътниците се разтичаха по палубата. Викаха се едни други, питаха се какво е станало. Настана страшна бъркотия.

— Потъваме ли? — се чуваха въпроси.

— Не — отговаряха някои.

— Да, да — припряно потвърждаваха други.

— Има пробойна.

— Не. Забихме се в пясъка!

— Да се спасява кой както може!

— В лодките. В лодките.

Сред цялата тази паника отец Креспел бе запазил пълно спокойствие. Той се качи веднага на мостика, където беше капитанът, изпаднал в пълно отчаяние.

— Господине — обърна се към него отец Креспел, — ако съществува опасност, трябва да помислим как да спасим хората. Сега не е момент за отчаяние.

— Не зная в какво състояние е корабът...

— Трябва да проверите. Може би само сме заседнали. Елате да видим заедно, а в това време нека офицерите да успокоят моряците и пътниците.

Капитанът и отец Креспел, последвани от неколцина моряци, се качиха на палубата, за да проверят в какво състояние е корабът.

През мъглата, на изток, се забелязваха някакви призрачни бели отражения.

— Там долу има сняг — каза един моряк.

— Това показва, че сме близо до земя. Най-вероятно това да е остров Антикости — каза капитанът. — Ще се приближим, ако корабът не потъне. Лодките в добро състояние ли са?

— Да, отче! — отговори моряците.

— Да видим състоянието на кораба.

— Предната част е заседнала върху скали — каза един от моряците, който бе отишъл да провери.

— Ще можем ли да издържим до утре сутринта?

— Съмнявам се, отче — отговори капитанът. — Вълните са много бурни.

— И една дупка се е отворила — допълни морякът.

— Влиза ли вода?

— Като от ръкав.

В това време изплашени гласове се извисиха:

— Потъваме!

Наистина, носовата част на големия кораб, там, дето беше дупката, започна да потъва. Долната му част бе почти цялата напълнена с вода. А като че ли за да увеличи нещастieto, вятърът задуха още по-силно и гигантските вълни се прехвърлиха върху палубата и пометоха всичко.

Тогава всеки беше зает със собственото си спасение. Моряци и пътници заедно наброяваха четиридесет души и всички еднакво

желаеха само да избягнат смъртта.

Сред този ужасен хаос изведнъж се разнесе гласът на капитана:
— Да се спасява кой както може!

Всички се струпаха около лодките. Най-напред бе спусната голямата лодка. Капитанът, няколко офицери, моряци и пътници, всичко десет души, запълниха лодката, но една вълна ги подхвана и ги блъсна в кораба. От силния удар лодката се разпукна, отвори се и хората изпопадаха във водата. Известно време се чуваха отчаяните им викове и през мъглата се виждаше как се борят с вълните, след това всичко затихна. Силното течение на Свети Лаврентий погълна първите жертви.

Останалите на кораба ни най-малко не се изплашиха от това, което се бе случило с другарите им по съдба, и решиха да опитат всички възможни средства за спасение. Спуснаха и втората лодка, която бързо се отдалечи със своя товар.

На борда останаха тринадесет души, между които беше и отец Креспел. Опасността ставаше все по-голяма. Корабът потъват все по-бързо. Още няколко минути и всичко щеше да се скрие под водата.

За щастие, имаше още една лодка, която бе извадена и спусната в морето.

— Бързо! — извика отец Креспел.

Мъжете грабнаха въжетата, хвърлиха няколко кутии консерви и два съда с вода, за да освободят място, и хванаха греблата. Водата заливаше вече мостика. През мъглата неясно се виждате как изчезва най-напред носът, а след това и кърмата на кораба. Големи вълни заляха всичко. Като че ли нищо не беше съществувало.

ГЛАВА II

ОДИСЕЯТА НА СПАСЕНИТЕ

Двете лодки плаваха в мъглата, без да знаят накъде отиват.

Тъмнината беше толкова гъста, че не позволяваше да се види от коя страна се намира островът, в който се бе разбил корабът. Кърмчията, който беше в числото на спасените, отправи лодката на изток, като се надяваше, че натам се намира островът, но силното течение и вятърът я отвлякоха на северозапад.

Положението на корабокрушенците ставаше все по-критично. Студът щипеше безпощадно, мъглата все повече се сгъстяваше. Вълните заливаха и двете лодки и мокреха нещастниците.

Смъртта се беше надвесила над тях.

Ако не намереха острова, нямаше да издържат дълго, защото лодките бяха наполовина пълни с вода.

Към два часа след полунощ от първата лодка се разнесе силен вик:

— Чувам как вълните се разбиват в някакъв бряг!

— Къде? — попита някой.

— Пред нас!

— Виждаш ли нещо?

— Абсолютно нищо!

— Карайте направо, но внимавайте за подводните скали!

— Мълчете!

Всички замълчаха и загребаха по-усърдно. Пред двете лодки, на едно разстояние от около двеста-триста крачки, се чуваше ясно как вълните се разбиват в нещо.

— Остров! — изтръгнаха се щастливи гласове.

Почти в същия миг вятърът разкъса мъглата и пред очите на корабокрушенците се появи един остров, целият покрит със сняг.

— Земя! Земя! — разнесе се радостният вик на моряците.

— Бързо и внимавай!

— Благодарим ти, Боже!

След малко двете лодки се приближиха до високи скали, покрити от дебел сняг.

Къде бяха? Дали на остров Антикости или край бреговете на Свети Лаврентий? Щяха ли да намерят помощ?... Не знаеха, но в момента това нямаше голямо значение: достатъчно беше, че усещат под краката си твърда почва.

Слязоха бързо, изтеглиха лодките и се събраха около тях, за да чакат изгрева на слънцето.

Всички бяха мокри до кости. Ръцете и краката ги боляха от студа, но никой не се оплакваше, защото се надяваха, че скоро ще дойде краят на мъките им.

Най-сетне мъглата започна да се вдига и първите слънчеви лъчи огряха нещастниците.

Станаха, за да разгледат мястото, където се намираха. Пред тях се простираше реката, която все още влачеше останки от кораба. Зад тях се издигаха хълмове, покрити със сняг.

— Къде сме? — запита отец Креспел кърмчията, който наблюдават внимателно хълмовете.

— Няма съмнение, отче. Слезли сме на остров Антикости.

— Познавате ли го?

— Слизал съм няколко пъти.

— Какъв остров е?

— Голям е колкото френска провинция и студен като Лабрадор.

— Населен ли е?

— Съвсем пуст е, отче. През лятото тук идват рибари, но през зимата няма никой.

— Значи на този остров не ще намерим никаква помощ?

— Никаква, отче.

— Какво ще правим?

— Не знам.

— Трябва да се измъкнем от това положение. Не можем да прекараме зимата тук без никакъв подслон.

— Прибавете и без храна, защото провизиите ни са много оскъдни.

— Не може ли отнякъде да поискаме помощ?

— Зная, че в Минган, на бреговете на Лабрадор, има няколко френски колонизатори, но дотам има най-малко четиридесет левги по

снега и дванадесет по вода.

— Чувал съм, че в залива Калори има колонизатори.

— Не, господине. С приближаването на зимата всички се прибират в Канада.

— Тогава какво ще правим?

— Ще трябва да си построим подслон, отче. И ще чакаме да мине някой кораб.

— Но ако корабите закъснеят? — настоя отец Креспел.

— Тогава ще се опитаме да стигнем до Минган.

— Елате да видим колко храна имаме. Страхувам се, че гладът скоро ще ни посети.

— И аз мисля така, отче.

Отидоха при лодките и ги разтовариха. Запасите им бяха общо около двеста килограма, по-голямата част от които беше солено месо, брашно, малко консервирани зеленчуци, кафе, но никакви сухари. В бързината бяха забравили да вземат някакво огнестрелно оръжие.

— Като ги разпределим, ще ни стигнат за един месец — каза кърмчията.

— На острова не расте ли нещо? — запита отец Креспел.

— Има гори, но те не дават плодове. Може би ще намерим някои житни растения, които се ядат от индианците.

— Но сигурно има поне животни.

— Да, има бели елени, вълци, лисици, белки, но как ще убиваме тези животни с голи ръце? Нямаме никакво оръжие.

— Ще ловим риба в потоците. Знам, че тук реките са богати на риба.

— Да, наистина, но скоро потоците ще се покрият с лед, тогава и тази храна ще ни липсва.

— Хайде, не се отчайвай, моряче. Да се доверим на Бога!

Върнаха се при другарите си и им съобщиха нерадостното положение. Всички бяха съгласни да изчакат минаването на някой кораб, а в това време бяха готови да работят за общото благо.

Решиха най-напред да си направят подслон.

Събраха платната от лодките и с дървета от гората построиха колиба. Дупките между отделните дървета запълниха с трева.

Тази къща, отворена за всички ветрове, не беше в състояние да ги опази от студа. Но тъй като започваше снеговалежът, приютиха се в

нея.

През първия ден времето беше изключително лошо. Мъглата се спусна ниско, а през нощта студът беше толкова непоносим, че тези нещастници без завивки, без топли дрехи и без огън не можеха да заспят. Към това трябваше да се прибави и воят на глутницата вълци.

На другия ден почти всички се бяха схванали от студа. Отец Креспел и неколцина здрави моряци отидоха в гората да съберат дърва, за да постопят измръзналите си другари.

През следващите дни студът се усили още повече. Снегът натеза върху колибата и застрашаваше да я събори всеки миг. Реките се покриха с лед.

Невъзможно е да се опишат страданията, които сполетяха тези нещастници, изложени на суровия студ — без нужния подслон, без завивки, почти винаги гладни, защото храната им бе оскъдна. А на хоризонта не се появяваше никакъв кораб. Широкият залив на Свети Лаврентий, който се простирате между Лабрадор и Нова Шотландия, се покриваше всеки ден с все по-дебели ледове, така че никой кораб не би рискувал да премине по него.

Нямаше повече надежда тези корабокрушенци да бъдат спасени. Трябваше да се вземе някакво решение, преди зимата да е станала още по-люта и да им попречи да напуснат този негостоприемен остров.

Един ден, когато студът беше много остър и гладът стържеше стомасите, защото храната бе намалела, отец Креспел дръпна настрана кърмчията и му каза:

— Трябва да предприемем нещо, защото иначе след най-много петнадесетина дни никой не ще остане жив.

— Какво предлагате, отче?

— Да преминем Лабрадор и да достигнем до Минган.

— Но дотам има цели четиридесет левги, както ви казах. Ще могат ли нашите хора, отслабнали от глада и студа, да издържат на такъв труден път през снега?

— Когато преминем реката, с нас ще тръгнат най-смелите.

— Отиваме срещу смъртта, отче. Представете си, че в Минган не намерим френските колонизатори?

— Може да срещнем индианци, а вие знаете, че тези от Лабрадор не са лоши.

— Да се опитаме, щом искате. Но дали ще ни последват другите?

— Ще се опитам да ги убедя. Да побързаме, за да не стане много късно.

Отец Креспел отиде при другите и им изложи ясно положението, в което се намираха, като се стремеше да ги убеди, че вече не могат да се надяват на никаква помощ и ще бъде непростимо да рискуват живота си и да останат тук да дочакат зимата.

Никой нищо не възрази. Всички се съгласиха, че продължителното стоене на този пуст остров ще бъде гибелно за тях. Решиха да тръгнат още на другия ден.

Беше 27 ноември. Студът бе сковал всичко. Северен вятър духаше и издигате високи вълни по реката. Тежката мъгла все повече се съгъстяваше над острова.

Едва ли можеше да се избере по-лош ден, за да потеглят по реката, но корабокрушенците бяха решили на всяка цена да си опитат щастието.

Събраха останалата храна и завивките си и в седем часа сутринта потеглиха. Разделиха се отново в двете лодки и разпънаха платната. А Лабрадор беше на около четиридесет-петдесет километра.

Реката беше страховита: високи вълни застрашаваха да залееят всеки миг лодката, ледени блокове се блъскаха едни в други. Необходима бе изключителна ловкост, за да се маневрира с лодките така, че да се избягват ледовете. Всички прави, с лопати в ръце, се стремяха да ги отблъсват.

Тази борба трая няколко часа, докато мъглата падна и над реката. За да не се загубят двете лодки, кърмчията нареди да се подредят една зад друга и да се следват неотстъпно.

Беше около обяд, когато едната лодка, която се бореше с ледовете, изчезна в мъглата.

— Хей, вие от лодката! — извика им кърмчията. Никой не му отговори.

— Да не би да са се разбили в някоя подводна скала? — попита разтревожено отец Креспел.

— Нека всички да извикаме! — предложи кърмчията. Седемнадесет гърла нададоха силен вик, но и този път никой не им отговори.

— Явно вълните са ги погълнали — сподели тихо предположението си отец Креспел.

— Или ледовете са ги смачкали — каза кърмчията. — Е, престанаха да споделят страданията ни.

— Да се върнем, приятели. Може би ще успеем да стигнем навреме, за да приберем някого от тях.

— Невъзможно е, отче. Вълните са толкова страшни, че непременно ще обърнат и нашата лодка.

— Трябва да опитаме всяка възможност. Не бива да оставяме в беда другарите си.

— Но опасността за нас е много голяма.

— Не, излишно е — извикаха корабокрушенците. — Отдавна вече са мъртви. Няма смисъл да рискуваме.

— Но те са наши братя! — отвърна твърдо отец Креспел. — Делиха с нас опасности и лишения. Истински позор е за нас да ги оставим в такъв момент.

— Опитът ще бъде безполезен, отче.

— Длъжни сме да опитаме.

— Господ да ни пази! — изрече кърмчията и изви кърмилното колело.

Върнаха се на мястото, където предполагаха, че е потънала лодката. Започнаха да викат с цяло гърло, но само воят на вълните им отвръщаше. Обиколиха няколко пъти и като видяха, че няма никой, поеха отново пътя си.

През нощта никой не можа да заспи. Каква нощ! Вятърът духаше и помиташе всичко, грамадни вълни блъскаха от разни посоки лодката. Смъртта ги дебнеше от всички страни, но отец Креспел ги насърчаваше, припомняйки им различни случаи.

Към два часа след полунощ сред рева на бурята те различиха като че ли човешки гласове. Дали не бяха приближили бряг, населен с индианци?

— Невъзможно е да са преминали реката! — каза кърмчията.

— Въпреки това различавам ясно човешки гласове — каза отецът. — Да не би да има друг остров пред нас?

— Няма друг освен Антикости, отче.

— Дали не е някой кораб?

— Не вярвам. Корабите, които плават за Квебек, не минават оттук.

— И все пак, убеден съм, че говорят хора. Нима не ги чувате?

Кърмчията се послуша и този път ясно долови човешките гласове.

— Но, струва ми се, че познавам тези гласове! Хей! Вие от лодката! — извика той с все сила.

— Хей, ти от лодката! — отговори му гласът. — Вие ли сте, кърмчийо?

Радостни възгласи се изтръгнаха от гърдите на моряците:

— Лодката! Лодката!

— Да, ние сме! — отвърна им кърмчията ликуващ.

— Всички ли сте? — запита ги отец Креспел.

— Само един ни напусна — отговориха няколко гласа.

— Бог бди над нас. Смелост!...

Силуетът на лодката започна да се очертава в мъглата. Скоро видяха и горките пасажери. Мокрите им дрехи бяха замръзнали. Лодката беше затисната между две редици ледове и трябваше дълго да се борят, докато я освободят.

Шумът на вълните и пукотът на ледовете пречели да чуят виковете им. Останали назад, те се изгубили в мъглата, но благодарение на малкия си компас скоро се ориентирали и намерили пътя.

— Движете се близо до нас, за да не ви загубим повторно.

На другия ден времето беше същото. Вятърът продължавате да духа и морето все още се бунтуваше.

Нещастните корабокрушенци бяха съвсем изтощени. Нито можеха да поспят, нито да си починат. Храната им беше съвсем на привършване. Вече цели пет дни се скитаха, загубени в мъглата, без да успеят да видят земя.

На втори декември лодката, която едва се държеше над водата, изчезна. Виковете на другарите им този път бяха напразни: никой не се отзоваваше на тях. Дали се беше разбила в ледовете, или се беше изгубила отново? Дали вълните на Свети Лаврентий не погълнаха всички?

Тази загуба натъжи много моряците. Смъртта витаеше над тях и те се оставиха напълно на волята на съдбата. Вече не се надяваха на нищо. Бог обаче бдеше над тях, защото на другия ден, когато мъглата се вдигна, видяха бреговете на Лабрадор.

Земята, която ясно се очерта пред корабокрушенците, ги съживи. Отново нададоха радостни виковете, смятайки, че най-сет-не е настъпил

краят на мъките им.

* * *

Лабрадор е широк полуостров, заключен между петдесетия и шестдесет и третия градус северна ширина и петдесет и седмия и осемдесет и втория градус западна дължина.

Дълъг е около хиляда и петстотин километра, широк — хиляда триста и петдесет километра и с повърхнина един милион квадратни километра.

Но това е най-пустата част на земното кълбо, населена слабо само с някои индиански племена, които едва преживяват от лов и риболов.

На север граничи с Хъдзън, на запад — с Хъдзъновото море, на югоизток — със залива Свети Лаврентий и Бел Айл, който го отделя от Нова Шотландия, а на юг — с Канада.

Бреговете му са нарязани от фиорди като бреговете на Норвегия и са много опасни за корабите.

През лятото е малко по-топло и има растителност, която обаче скоро умира, защото още през юли започва зимата. През август падат първите снегове и цели осем месеца на острова дари ужасен студ, а ледовете, които се трупат край бреговете му, правят приближаването до него невъзможно.

През краткия летен сезон бреговете са населени с рибари.

Лабрадор е бил открит от генуезеца Себастиано Кабото, съвременник на Колумб.

Отишъл на служба в Англия, Кабото потеглил на запад начело на петдесет кораба с триста човека с надеждата, както Колумб, да достигне бреговете на Азия. Шест години преди това неговият баща Джовани Кабото открил американските брегове преди Колумб.

В 1528 година Себастиано открил остров Нюфаундланд па четиридесет и пет градуса ширина, по-късно остров Окак — на петдесет и осем градуса, а по-късно и Лабрадор. Изплашен от ледовете, които застрашавали корабите му, той слязъл яа юг, за да намери път, който да го изведе до Азия, но като не намерил такъв, се върнал в Англия.

Въпреки че откривателската заслуга се пада на него, за кръстник на Лабрадор се смята португалският мореплавател Гаспар ди Кортереал, посетил го в 1600 година.

Лабрадор означава земя на работника — незаслужено име за една толкова неплодородна земя!...

ГЛАВА III

В ПУСТИНЯТА НА ЛЕДОВЕТЕ

Корабокрушенците, съзрели бреговете на полуострова, се надяваха, че ще намерят някаква помощ. Наистина Минган, малката станция, населена с френски ловци, беше много далече — може би на повече от сто километра, но поне нямате да се борят повече с реката, която бе погълнала двадесет и тримата им другари. За съжаление надеждите им трябваше скоро да угаснат.

Водата край брега бе покрита с огромни ледени блокове, които течението на реката отнасяше непрестанно.

Ледени планини, истински айсберги, високи до сто-двеста метра, ограждаха всичко наоколо. От време на време някой от тези колоси се разпукваше и вдигаше шум до небето, а при потъването му огромни вълни го поглъщаха. Да навлязат сред тези смъртоносни блокове бе все едно предварително да се обрекат на гибел.

— Не е възможно и метър да се придвижим напред — каза кърмчията съвсем обезнадежден.

— Все пак да потърсим проход — опита се да го окуражи отец Креспел.

— Но как при тези гигантски ледове!

— Да се надяваме на Бога.

— Лично аз не мога да поема отговорност за такъв риск, отче.

— Искате да се върнем в Антикости ли?

— Не, отче. Но да почакаме. Може би вятърът ще ни помогне, като разпръсне ледовете и ни отвори път към брега — каза кърмчията.

— А къде да чакаме? Не, приятели! Нека да опитаме. Може би щастието ще бъде с нас.

Почти всички се съгласиха да опитат късмета си и да отворят път сред по-малките ледове. Като ги отместваха внимателно, те успяха да навлязат в един канал, който изглеждаше, че достига до брега, но като стигнаха на разстояние около четири мили до брега, намериха канала затворен.

Върнаха се бързо назад, защото се страхуваха, че и зад тях пътят ще се затвори. И действително, докато си проправяха път към брега, пътят зад тях се бе затворил от ледените блокове.

Тежко, безизходно положение. Какво им оставаше, освен да се примирят и да чакат разтопяването на ледовете.

А можеха ли да устоят сред ледовете цели три месеца? Зле облечени, без подслон, без огън и без храна?

Отчаяни, осемнадесетте корабокрушенци изтеглиха лодката и се настаниха върху леденото поле. Пред тях се простираше ледената редица от блокове, която бе преградила пътя им към земята. А докога, никой не можеше да отговори.

Отец Креспел, който нито за миг досега не бе загубил надежда за спасение и окуражаваше всички с неизтощимата си енергия, пръв наруши гробното мълчание.

— Приятели — каза той. — Да не се отчайваме още в началото. Казват, че щастието се усмихва на смелите и че който си помага сам, и Господ му помага. Нужна е още малко смелост и може би ще стигнем до брега.

— Но какво смятате да направим, отче? — запита мрачно кърмчията. — Не виждате ли, че за нас всичко е свършено вече, че не ни остава нищо друго, освен да чакаме примирено целувката на смъртта!

Тази целувка може би наистина щеше да бъде сетното облекчение.

— Не трябва да се предаваме толкова бързо. Трябва да употребим цялата си енергия в борбата за оцеляване. Има време да ни целуне някоя вълна, последна вълна.

— Мислите ли, че зимата тук ще бъде по-мека? Дори и така да бъде, не можем да избегнем измръзванията и скорбута.

— А защо да не си построим някакъв подслон? Индианските племена, които населяват тези места, не живеят на открито. Те също строят колиби от сняг и лед и прекарват в тях цялата зима, без да им е необходима печка.

— Наистина, отче — почти извикаха неколцина от корабокрушенците, които бяха вече сънували целувката на морската вълна за сетно сбогом.

— А с храната как ще бъде? — попита все още скептично настроеният кърмчия.

— Ще пестим това, което имаме. Ще си поделим храната и ще се храним на два дни по веднъж. После ще се опитаме да уловим някой тюлен, ще отворим дупка в леда и дай Боже да хванем и риба. Ако е възможно, ще се опитаме отново да стигнем брега, където със сигурност ще намерим миди и дърва, с които да се нахраним и стоплим. Хей там, по онези хълмове, виждам борове...

— Много добре, отче! — извикаха корабокрушенците, които започнаха да се ободряват.

Нямаше време за губене. Час по-скоро трябваше да се заловят за работа, защото студът, достигнал тридесет градуса под нулата, заплашваше да ги вкочани.

Работата не беше от леките. Няколко мъже, въоръжени с куки и лопати, започнаха да режат ледените блокове, други ги замъкваша до определеното за колиба място, а трети ги подреждаха един върху друг, като ги слепяха със сняг. Само за броени минути ледените блокове бяха вече като че ли зациментирани, толкова силен бе студът.

Построяването на покрива бе по-трудно, но опитните моряци положиха много усилия и накрая успяха.

За не повече от четири часа къщата беше готова за обитаване. Влязоха в нея и я запушиха с платната.

Нахраниха се с оскъдния дял от припаси, разпределен на равни части, след това налягаха плътно един до друг, за да се топлят, като се покриха с малкото завивки, с които разполагаха, и с корабните платна. Цели четиридесет и осем часа непрекъснато се сражаваха с трудните условия на полярната зима и бяха капнали от умора.

И наистина, колкото и чудно да звучи, но в колибата много скоро стана по-топло. Плътно прилепените тела на седемнадесетте човека и изолацията от външната температура благодарение на дебелите стени на колибата бе обяснението за това чудо.

Не знаеха колко време са спали. Не можеха да определят, но сигурно е било доста, защото, когато се събудиха, ураганът беше спрял и навън цареше пълно спокойствие. Бледото слънце позлатяваше ледовете и от тях искряха хиляди брилянти.

Моряците решиха да се възползват от спокойствието, за да се опитат да хванат някое животно.

Върху ледените блокове ярко се открояваха туловищата на тюлени, които се припичаха на оскъдното слънце. Виждаха се и стотици птици, които мътеха своите малки. Тези птици бяха с най-различно оцветени пера. А във водата не липсваха и риби, които достигаха до пет метра дължина. Но за да ги уловят, на моряците им бяха необходими специални куки, а засега те не разполагаха с тях.

От лед на лед, като пълзяха по корем, за да не бъдат забелязани, отец Креспел и другарите му успяха да хванат няколко птици от тези, които мътеха. Събраха и доста яйца, които са много хранителни, макар и с неприятна миризма на рибено масло.

Кърмчията, най-ловък от всички, успя да хване половин дузина чайки, като ги изненадал, докато спели в гнездата си.

Този богат улов бе отпразнуван тържествено. Кърмчията, който се оказа и добър готвач, направи такива вкусни омлети от яйцата, че дълго след това си ги спомняха, защото това бе като че ли последното им обилно хранене.

Още на следващия ден слънцето се скри за дълго. Задуха леденият вятър и довя снега, който заваля на едри парцали.

Идваше зимата с всичките си ужаси.

Целия ден корабокрушенците бяха принудени да стоят в колибата, за да не рискуват да измръзнат.

Снегът се сипеше безспир, мъглите не се вдигаха.

Ледове се свличаха непрекъснато и с гръмките си пукотевизи не оставяха корабокрушенците нито за миг спокойни.

Храната с всеки изминал ден все повече намаляваше въпреки икономичното ѝ разпределение.

Отец Креспел и кърмчията бяха принудени денонощно да пазят храната от своите спътници, които гладът беше почти подлудил. Сърцето на добрия свещеник се късаше от болка, като гледаше нещастните си другари, но за общото благо той бе принуден да не им разреши да вземат и троха от нея.

Гладът, студът, влагата, моралните и физическите мъки не закъсняха да си кажат думата. Първите признаци на скорбута, този страшен бич по тези места, бяха вече налице. Телата на нещастниците се покриха отначало с кървавочервени петна, после тези петна се превърнаха в разръфани и вонящи рани, а от устата им излизаше нетърпима миризма, дължаща се на загниването на венците. След

скорбута последваха измръзванията, гангрената и ледената колиба се превърна в болница, където болните охкаха и пъшкаха от сутрин до вечер и от вечер до сутрин. Нямаше никакво средство, с което да си помогнат, за да се преборят със скорбута, който започна всекидневно да взема по една жертва... Ех, ако имаха малко картофи, няколко лимона или калциеви дражета, но, уви, не разполагаха с нищо!

Положението на корабокрушенците от ден на ден ставаше все по-непоносимо и трагично. Дори отец Креспел, този истински воин, който непрекъснато ги окуражаваше, започна да се отчайва.

С последни усилия на волята той продължаваше да успокоява, да лекува, доколкото можеше, бдеше над болните почти денонощно, без да мигне.

Към първи януари на Новата година, значи 1737 — ново нещастие сполетя моряците.

От няколко дни времето се беше променило. Непрекъснатият снеговалеж отстъпи място на проливните дъждове. Ледовете започнаха да се разпукват.

На първи януари сутринта ледената площадка се разпука и лодката падна в морето.

Няколко часа по-късно един моряк, който бе излязъл с надеждата да улови някоя птица, се върна в колибата и извика:

— Вълните отнасят лодката!

Изплашени, всички корабокрушенци изскочиха навън. Ако загубеха лодката, как щяха да достигнат до брега, когато ледовете се стопят? Всички ли ще трябва да потънат?

Лодката беше вече доста надалеч и плаваше бързо между ледовете.

— Трябва да я настигнем на всяка цена! — каза разтревожено отец Креспел. — Ако я загубим, с нас е свършено!

— Но ледовете са напукани! — отвърна кърмчията. — Кой ще се осмели да тръгне по тези движещи се блокове, които всеки момент могат да потънат?

— Трябва да опитаме. Пръв ще тръгна аз.

— Не, отче — намеси се един от моряците. — Вие не сте така бързоподвижен на тази възраст. Ще отида аз.

— Аз ще те придружа — допълни другарят му до него. — Ако се удавам, молете Бога да спаси душите ни.

— Вървете, смели момчета! Бог ще ви пази! — каза развълнувано отец Креспел.

Двамата моряци изтичаха към брега. Когато стигнаха до края на ледения блок, пред тях се откри канал, широк около няколко метра, който им препречваше пътя за по-нататък. По средата му плаваше малък леден блок.

Без да обръщат внимание на грозящата ги опасност, те скочиха върху този лесно чуплив сал. Вятърът ги отнесе до друг, по-голям блок. Двамата моряци пъргаво скочиха и върху него. Така продължиха пътя си, подскачайки от блок на блок. Катереха се по айсбергите, потъваха в снега, търкаляха се по ледовете. Поне двадесетина пъти успяха да избягнат грозящата ги смърт — да се удавят при тези рисковани прескачания.

Лодката все още се виждаше. Плаваше между ледовете, влачена от течението, но вече беше доста далече.

Моряците си починаха за миг и отново поеха пътя. Трябваше да преодолеят хиляди препятствия, а в това време тя бягаше все по-далече и по-далече. Още миг и изчезна от погледа им. Вече беше невъзможно да я достигнат. Тя бе безвъзвратно изгубена.

— Проклятие тегне над нас! — извикаха и двамата. — Всичко е против нас!

Те тръгнаха обратно измъчени, с малката надежда да срещнат поне някой тюлен. Бяха видели преди малко няколко върху ледовете, когато подскачаха по тях, гонейки лодката. Беше малко по на запад.

Разделиха се, за да ги доближат по-незабележимо. Изведнъж помладият, който пълзеше към дупката на един от тюлените, чу вика на другаря си:

— Марли!... Бързо ела!

Мислейки, че приятелят му е нападнат от звяр, от някоя бяла мечка например, той се спусна да му помогне.

Но вместо това той го видя изправен пред висока купчина сняг.

— Какво е това? — запита Марли учуден.

— Мисля, че е някаква колиба — отговори другарят му.

— Обитавана от други корабокрушенци?

— По-вероятно от някое индианско семейство.

— Дали е все още обитаема?

— Не се чува нищо и не виждам да излиза никакъв дим. Но ми се струва, че ако има обитатели, то те няма да закъснеят да се върнат у дома си.

— Ето нашето спасение!

— Така мисля и аз, Марли!

— Хайде да влезем и да проверим!

Входът на колибата беше затрупан с голяма камара сняг. Това откритие охлади надеждите им, защото то бе знак, че обитателите на този дом отдавна не се бяха връщали в него.

Любопитни да видят какво има в колибата, те изгребах с ръце снега. Както бяха предположили, колибата беше необитаема. Вътре обаче имаше две малки дървени лодки, които лесно можеха да се пренесат на гръб, няколко големи кожи, друга — тюленова кожа, и една полусчупена тенджерка. И както ровеха в единия ъгъл, за голяма своя радост откриха един кожен чувал, пълен с тюленова мас. Тежеше повече от четиридесет килограма.

— Е, това се казва късмет! — възкликна Марли. — Как ще зарадваме другарите си.

— Без да смятаме и това, че можем да срещнем и индианци — прибави другарят му. — Щом като има колиба, значи, че тази част от брега е обитаема.

— Хайде да се връщаме. Да не тревожим другарите си с нашето закъснение.

— Ще се ядосват за лодката.

— Тя няма да пи е необходима повече. Както ние стигнахме до брега, така и те ще могат да стигнат.

— Дано само студът да не ни нападне отново. Сега сме януари, а пролетта тук идва много по-късно, Марли.

Нарамиха торбата с маста и отново заподскачаха от лед на лед.

Връщането не бе по-леко, тъй като на гърба им тежеше и големият чувал. Отслабнали от умората и глада, те едва събраха сетни сили, но все пак успяха да се довлечат до колибата.

Другарите им, обезпокоени от закъснението, ги посрещнаха с радостни викове. А радостта им стана стократно по-голяма, когато видяха чувала и съдържанието му.

— Трябва да направим опит да стигнем до брега — каза кърмчията. — Ако успеем да срещнем някое индианско племе, спасени

сме.

— Утре потегляме — съгласиха се корабокрушенците.

Същата вечер за първи път в ледената колиба се разнесе апетитна миризма. Отдавна тези клетници не бяха яли толкова вкусно и до насита.

ГЛАВА IV

ХЕКАТОМБА

Лоша съдба преследваше моряците и пътниците на потъналия кораб. Тя проваляше всичките им планове, отнемаше надеждите им.

На следния ден, когато се събудиха, над брега вилнееше страхотен ураган. Айсберги падаха от всички страни и всякаква връзка с Лабрадор и брега бе прекъсната. Проектът им засега се проваляше. Бяха осъдени отново да се подчинят на капризите на времето и да чакат неизвестно докога.

Изминаха седмица, две, три, без времето да се подобри. Урагани биваха последвани от нови, по-страшни, които заплашваха да разбият ледения блок. За щастие обаче той все още устояваше.

Студът се засилваше, а с него и мъките на нещастниците.

Към първи февруари тюленовата мас привърши. Другите припаси — също. Гладът вече бе надвиснал над седемнадесетте корабокрушенци, които бяха станали само кожа и кости, покрити с рани от скорбута.

На десети февруари трима души, до крайност изтощени от глада и болестта, починаха. Това бе един от най-тежките дни за останалите.

Тези три трупа останаха два дни, изложени на снега и ветровете. Всичките бяха толкова отпаднали, че никой от тях не можеше дори да се помръдне, камоли да погребете другарите си.

Три дни по-късно, със сетни сили, тримата мъртъвци бяха погребани в една дупка, издълбана в леда. Отец Креспел завърза два пръта на кръст и го заби над гроба им.

На петнадесети февруари още един моряк се прости завинаги с другарите си и се отърва от мъките.

Скорбутът и гладът вършеха своето.

На двадесет и четвърти февруари отец Креспел със сълзи на очи съобщи на останалите, че от припасите не е останало нищо.

Тази ужасна новина вцепени всички. Те нямаха сили дори да реагират на зловещата новина. Кърмчията и още един моряк, които все

още не бяха съвсем отпаднали и скорбутът не ги измъчваше, се надигнаха и излязоха от колибата.

— Къде отивате? Искате да ни напуснете ли? — с тих упрек се обърна към тях отец Креспел.

— Не, отче — отвърна кърмчията. — Ще си опитаме отново късмета.

— И какво смятате да правите?

— Ще се опитаме да достигнем брега. Може би във фиорди-те ще намерим миди.

— Но бурята се разразява все повече.

— Да умрем тук или в реката е едно и също.

— Аз ще ви придружа.

— Опасно е. Може да загинете по пътя.

— Все още мога да върша нещо. Нали трябва да помогнем на тези нещастници!

— Тогава елате, отче.

Тръгнаха през ледовете с намерението да стигнат непременно до брега. Бурята бе в разгара си. Издигаше цели ледени планини и ги разбиваше една в друга. Но гладът ги тласкаше все по-нататък.

Изведнъж отецът, който не беше така пъргав като другарите си, скачайки от лед на лед, загуби равновесие и падна във водата. Но достатъчно съобразителен, той се хвана здраво за леда.

Другарите му бяха отишли доста напред и когато се обърнаха, видяха, че е изостанал. Наложиха се да се върнат и да го изтеглят от водата, преди да е замръзнал.

След като преодоляха върволица от опасности, те успяха да достигнат най-сетне до фиорд, който навлизаше дълбоко в брега.

Започнаха да разчупват ледовете и да вадят миди, които, за щастие, бяха в огромни количества.

Събраха, колкото можеха да носят, хапнаха и те малко, за да се подкрепят, и побързаха да се върнат при другарите си и да им занесат останалите.

Но колко дни можеха да издържат с тях? Бяха толкова изгладнели, че още на втория ден от мидите не бе останало нищо. Отново се оказаха жертви на глада. А ураганът вилнееше така страховито, че бе невъзможно да се излезе от колибата.

На третия ден положението беше повече от трагично. Освен свещеника и трима-четирима моряци, останалите не можеха дори да се помръднат. Краката им бяха измръзнали и гангренияли, а телата им — покрити с вонящи рани.

На двадесет и втори февруари почина още един от тях.

На двадесет и шести една бяла мечка се появи около колибата. Кърмчията и още двама моряци излязоха да я преследват, с надеждата, че ще успеят да я убият, но тя бързо се отправи към брега, а изнемощелите преследвачи не успяха да я настигнат и тя не се появи повече.

На двадесет и седми февруари, след като ураганът престана да вилнее, корабокрушенците решиха на всяка цена да достигнат брега. По-здравите нарамиха своите изнемощели другари и започна най-отчаяното шествие. Жаждата за живот бе по-силна от всичко. Този път преминаването по ледовете не бе толкова трудно, защото студът ги бе споил. Потърсиха миди и след като намериха малко, колкото да залъжат стомасите си, се свиха до една скала.

Докато се мъчеха да направят заслон от сняг и лед за болните, чуха ясно силен човешки вик. Отец Креспел и двама моряци се отправиха по посока на вика и видяха как от една заледена могила изскочи човек, облечен в мечешка кожа. Беше нисък, доста мургав, кожата му лъщеше от някаква мас, имаше строги, ъгловати черти.

— Вижте, човек! — извика отец Креспел. — Спасени сме!... Откъде идваш? — обърна се той към новопоявилия се.

Тъмнокожият не отговори. Гледаше с диво любопитство четиримата мъже, покрити с дрипи, заледени от студа, толкова слаби, че не приличаха на човешки същества. Изненадан ли беше или изплашен?

— Откъде идваш? — повтори въпроса си отец Креспел и продължи: — Който и да си, имай милост и ни помогни!

И той тръгна към него, но дивакът побягна като стрела на север.

Отецът и кърмчията се спуснаха след него, но той бе бърз като елен и скоро се скри зад хълмовете.

— Глупак! — извика кърмчията ядосано.

— Може би този индианец не е виждал хора от бялата раса?

— Невъзможно е, отче. Всички индианци от Лабрадор са имали малко или повече връзки с хора от нашата раса.

— Но как тогава да си обясним бягството му? Ние с нищо не го уплашихме.

— Тези индианци са много суеверни и той сигурно ни е помислил за морски духове.

— Наистина, ние сме толкова окъсани и отслабнали, че приличаме на привидения.

— Изглеждаме доста неблагонадеждни с тези дълги бради и чорлави коси.

— Дали ще се върне?

— Кой знае...

— Може би наблизо има село...

— Ако можехме да определим къде точно се намираме, щях да ви кажа дали наблизо има село.

— Южният бряг на Лабрадор дали е населен с много индианци?

— Много са малко по тези места. Може би този човек идваше от много далече. Те са отлични пешеходци и вероятно е преминал много левги, за да дойде чак дотук на лов за тюлени.

— Още една загубена надежда — въздъхна отец Креспел. — Как ще оцелеем при този студ без храна?

— Смъртта ни преследва, отче.

— Но няма да ѝ се дадем без борба!

— На какво все още се надяваме?

— На зверовете — отвърна тихо отец Креспел и се наведе ниско. — Тихо... погледнете там долу.

Кърмчията и другарите му се обърнаха и видяха от морето да излиза някакво животно, приличащо на огромна котка, дълго около метър и покрито с гъста, лъскава козина.

— Охо, северна лисица — възкликна приглушено кърмчията.

— Лъжете се. Не съм виждал северни лисици с гърбици.

— Лисица е, и то от най-добрите екземпляри. Тази кожа струва най-малко хиляда лири.

— Но тази гърбица?

— Не е гърбица. Това са малките ѝ. Когато плува в морето, тя ги носи на гърба си, за да не ги изгуби.

— Ще можем ли да я убием?

— Ще се опитаме да ѝ пресечем пътя към морето.

Разделиха се и тръгнаха към морето. Лисицата излезе на брега и започна да събира суха трева между камъните, за да направи вероятно леговище за малките.

Когато приближиха на около сто метра от нея, те я заобиколиха, прокраднаха се още по-наблизо и въоръжени само с дървета, започнаха да ѝ нанасят бързи и ловки силни удари по главата.

Този път имаха успех.

Лисицата тежеше около двадесет и пет килограма и беше спасителната храна за моряците. Сега готвач бе отец Креспел, който се постара да нахрани до насита приятелите си с отлично печено.

И наистина те се посъвзеха малко, а за болните от скорбут прясното месо се оказа великолепно лекарство. Но когато храната свърши, а това стана много скоро, болестта се развихри с още по-голяма сила.

На двадесет и осми февруари още един от нещастните корабкрушенци бе отнесен от гангрена и скорбута. Погребах го в снега.

Така от тридесет души, спасени след корабкрушението, бяха останали само единадесет.

* * *

Най-сетне ледовете започнаха да се топят. Зимата, съкрушена от пролетния вятър, започна да отстъпва. Ледовете се раз-пукваха бързо със силни гърмежи. Големи айсберги потъваха във водата и издигаха вълни, високи колкото цели планини.

Между снежните петна започнаха да се появяват първите хилави арктически цветя: лишеи, мъхове, първите снежни карамфилчета, златни макове. Цъфнаха и първите северни кокичета. Гори!... Нискостеблени, истински джуджета. Тези полярни гори са характерни с жилавите си ниски стебла.

Подобряването на времето не донесе нещо ново за нещастните корабкрушенци. Те все още стояха при скалите, продължаваха борбата с ледовете, телата им бяха покрити с дълбоки рани, лицата — подути и напукани от студения вятър.

Но независимо от всичко още живееха. Поддържаха ги дребните мъхове и оскъдните миди, които кърмчията и отец Креспел намираха в подножието на фиордите.

Вече близо два месеца живееха като обречени, смъртта непрекъснато ги дебнеше. И ето, Господ най-сетне се смили над мъките им. Веднъж, когато и последната надеждица за спасение бе угаснала, пред тях съвсем ненадейно се появи един индианец.

Той беше по-висок от онзи, когото бяха срещнали преди месец, покрит целият с кожа и въоръжен с пушка.

Отец Креспел и кърмчията едва се довлякоха до него и със сетни сили прошепнаха:

— Спасете ни!... Умираме. Гладни сме...

Индианецът веднага бръкна в торбата, която бе метнал през рамо, и извади сушено месо и сухари. Той им ги раздаде по равно.

— Откъде идвате? — запита ги, трогнат от измъчения им вид.

— Спасихме се при едно корабокрушение при остров Антикости — отвърна отец Креспел. — Помогни ни, заведи ни при твоите хора.

— Ще ви заведе — каза им индианецът. — Но сте много слаби. Няма да можете да вървите.

— Далече ли е твоето село?

— На двадесет и пет левги оттука.

— Близо ли е до Минган?

— В същата посока е.

— Има ли французи там?

— Да, има неколцина, които ловят тюлени по тия места.

— Ако ни помогнеш да стигнем дотам, богато ще те възнаградим.

— Ще ви заведе, но всички не ще могат да дойдат. Не виждате ли, че другарите ви изобщо не могат да пристъпят.

— Така е, но поне ние двамата с моя другар можем да те придружим. После ще се върнем с лодка, за да приберем и болните си другари.

— Добре, ще ви заведе в Минган. Днес ще ловя тюлени за вас, за да се подкрепите, а утре рано ще тръгнем.

Индианецът, който по всичко изглеждаше, че е добър човек, удържа на думата си. Той успя да убие няколко лисици, морски патици,

чайки и един тюлен — предостатъчно храна.

Рано на другата сутрин, още преди изгрев-слънце, отец Креспел, кърмчията и един моряк се сбогуваха с другарите си, като обещаха в най-скоро време да дойдат и да ги вземат. Индианецът вървеше пред тях.

Времето беше слънчево и топло, но земята беше все още покрита с дебела снежна покривка, вече размекната, и трудно се ходеше.

Въпреки това отец Креспел и двамата моряци полагаха отчаяни усилия, за да не изостават от индианеца.

Вървяха целия ден до вечерта. Вече съвсем изтощени, спряха в подножието на един хълм. Но индианецът настойчиво ги подкани да продължат пътя си.

— Невъзможно е. Съвсем сме изтощени — помоли отец Креспел.

— Ако заспим тук, вълците ще ни нападнат и живи няма да останем — настоя индианецът.

— Ще дежурим един по един, докато дремнем малко, и така ще се опазим.

Индианецът отново показва, че не е съгласен с това предложение, но не каза нищо. Отиде до близкия хълм и насече дърва. После изкопа дупка в земята, запали огън и изпече една дива патица, която бе убил през деня.

След като се нахраниха, налягаха около огъня и заспаха. Индианецът, не толкова изтощен, остана буден, за да ги пази с пушка в ръка.

Той не се бе излъгал. Вълците не закъсняха да се появят, като огласиха въздуха със зловеция си вой.

Бяха огромна глутница — тридесет или четиридесет, — много изгладнели. Обикаляха около огъня, но не смееха да приближат.

За да ги сплаши, индианецът на няколко пъти гръмна във въздуха.

Не след дълго се показаха първите лъчи на зората и глутницата си отиде. Чак тогава корабокрушенците се отпуснаха и заспаха.

Когато се събудиха, за тяхна най-голяма изненада те не намериха индианеца край тях.

Къде ли беше отишъл? Може би да убие още някое животно за закуска или да огледа пътя, по който им предстоеше да продължат.

Повикаха го неколkokратно, но никакъв глас не им отговори. Кърмчията, който бе започнал да се безпокои, се изкачи на хълма, но не видя никакъв индианец.

— Дали не ни е изоставил? — запита той отеча.

— Но защо? — недоумяваше отец Креспел. — Ние не се отнесохме зле с него, пък и няма основание да се страхува от нас. Ние сме толкова изнемощели.

— Тогава къде може да е отишъл?

— И аз не знам. Да почакаме. Кой знае, може да се върне. Почакаха около час-два, но индианецът не се върна.

— Изоставил ни е — каза кърмчията. — Какво ли го е накарало да ни доведе чак дотук и да ни изостави?

— Може би се е страхувал да ни заведе и тримата в селото.

— Не зная, но мисля, че ако искаме да се спасим, ще трябва да го последваме на всяка цена.

— Но вече сигурно е доста далече.

— Ще вървим, докато ни държат краката.

— Но в коя посока е избягал?

— Следите му са се отбелязали по снега, да тръгнем по тях. Въпреки че бяха страшно изнемощели, поеха по следите.

Вървяха дълго, като правеха неимоверни усилия да се държат на краката си, но не настигнаха индианеца.

Сутринта ги завари на доста голямо разстояние от предишния лагер. Повече не можеха да направят и крачка. Гладът и умората ги бяха победили.

Налягаха под дребните борчета, като залъгаха стомасите си с оскъдните лишеи. За щастие тази нощ вълците не ги безпокоиха.

На сутринта отец Креспел предложи да се върнат на брега, защото се страхуваше да не се загубят, ако навлязат много навътре в полуострова, но кърмчията се противопостави решително:

— Не, не съм съгласен. Ако се върнем на брега, само ще увеличим страданията на нашите другари и ще им отнемем и последната надежда — каза той категорично. — Предлагам да продължим по следите на индианеца. Все още ни извеждат донякъде...

— Ами ако цялото племе не ни приеме и се опълчи срещу нас? Зная, че има индианци, които не приемат бялата раса.

— Няма значение. Аз ще продължа пътя, отче. Ако сте изморен, починете си тук, или ако искате, върнете се на брега. Убеден съм, че трябва да последвам индианеца.

— Но...

В същия миг няколкото пушечни изстрела отекнаха на около половин километър на запад.

— Гърмежи!... Това е знак за нас! — извика кърмчията и скочи.

— Може би са ловци? — неуверено продума отец Креспел. — Господи, дали ще свършат мъките ни?

— Ето! Гърмежите се повтарят...

— Още един.

— Тичайте! Тичайте! — завикаха и тримата.

Те се втурнаха в същата посока, откъдето идваха гърмежите. Бяха съвсем отпаднали, но някаква непозната сила ги крепеше и те продължаваха да тичат нататък, като се държаха един за друг. Знаеха много добре, че ако изпуснеха и този случай, с тях ще бъде свършено.

Гърмежите продължаваха да отекват на интервали, явно, че някой им подаваше сигнали, като се отдалечавате на запад.

— Бързо! Бързо!... — викаше кърмчията с прегракнал от студа глас.

Неочаквано морякът падна.

— Не мога повече — изстена той.

— Напред! — почти изкомандва кърмчията. — Още едно усилие! Не чуваш ли, че пушечните гърмежи се отдалечават и ние ще ги изтървем!

Той изправи другаря си и почти го повлече. Но и свещеникът бе отпаднал съвсем. И тримата, съсипани от това изморително препускане, изтощени до краен предел, щяха да се строполят, когато неочаквано пред тях се изправи някакъв човек и им каза със съвсем спокоен глас:

— Спрете. Окуле Сон ви кани в своята колиба.

Човекът беше индианец. Висок, с издължено лице и орлов нос, с черни очи, с нещо диво в погледа, с дълги коси, които падаха на кичури върху раменете му. Беше облечен с мечка кожа и държеше в ръка стара пушка.

— Кой си ти? — запита го кърмчията. — Приятел или неприятел?

— Аз съм Окуле Сон. Главатар на окаките и приятел на белите хора — отговори индианецът.

— А ние сме трима нещастни корабокрушенци, умиращи от глад и изтощение.

— Знам — отвърна му индианецът.

— Откъде знаеш? — попитаха го едновременно и кърмчията, и отец Креспел.

— Знам кои сте и откъде идвате — продължи индианецът. — Човекът, когото срещнахте, ми разказа всичко.

— От твоето село ли е този нечестивец? — попита го гневно кърмчията.

— Той е мой поданик.

— А защо ни напусна?

— Като видял болните ви от скорбут другари, се изплашил, че може да пренесе болестта в нашия лагер.

— Прав е бил да си помисли такова нещо — каза отец Креспел. — Но какво означаваха пушечните гърмежи?

— Аз наредих да стрелят, за да ви покажат правилната посока.

— Значи ти си ни помогнал!

— Да, но няма да мога да доведа вашите другари тук. Миналата година моето племе прекара тази болест и ние доста се борихме с нея. Мнозина загинаха.

— Ние искаме само храна, защото умираме от глад, и един водач, който да ни заведе в Минган. Там има французи, които ще се погрижат за другарите ни.

— Ще имате и едното, и другото. Разчитайте на мен. А сега ме последвайте в лагера.

След малко пристигнаха в индианското село, което се състоеше от двадесетина колиби, обитавани от многолюдни индиански семейства.

Индианците посрещнаха добре корабокрушенците, които след повече от четири месеца виждаха нормален човешки живот — храна до насита и сигурен подслон.

Останаха да си починат два дни, а на третия, водени от един индианец, потеглиха за Минган.

За щастие тази малка колония бе все още населена.

Сънародниците им ги приеха много сърдечно.

Същия ден една лодка с шестима моряци, отец Креспел и кърмчията, напълнена с достатъчно храна, потегли, за да помогне на останалите корабкрушенци.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Докато отец Креспел и двамата моряци идваха на помощ на своите другари, положението на страдащите от скорбут ставаше все по-отчаяно.

Провизиите бяха отдавна привършили и скорбутът не пожали нито един от тях. Нямаха никакви сили, за да се дотърят до лишеите навън. Краката на всички бяха гангрениясали, така че никой не можеше вече да си служи с тях.

Тези, които по някакъв начин можеха да се влачат по корем, подаваха на приятелите си вода, като не губеха надежда, че отец Креспел и двамата моряци ще се върнат и ще им помогнат.

Но дните минаваха мъчително, а никой не се появяваше — нито от реката, нито от могилиците. Отчаянието завладя клетниците, забравени и от другарите си, и от Бога.

Смъртта се засели в колибата. Двама души издъгнаха в един ден, на следващия — третият, на още по-следващия — поредният...

Бяха останали само четирима души. По-скоро четири живи скелета.

На петия ден, разкъсвани от непоносим глад, изядоха обувките на умрелите си другари... На следващия ден изгризаха и собствените си обувки.

Господи! На какво само бяха заприличали! Неузнаваеми!

На седмия ден след заминаването на другарите им те легнаха между скалите в очакване на смъртта, която беше вече неизбежна.

И все пак някакво смътно предчувствие, че Бог е с тях, ги крепеше и даде сили на едного от тях да се довлече до брега. Щом стигна дотам, той видя приближаването на лодка, но не повярва на очите си. Все пак със сетни сили извика:

— Лодка! Лодка!

Този вик съживи другарите му. Подпомагайки се един друг, те се замъкнаха на брега. Вече нямаше измама. Наистина беше лодка, която бе тръгнала от изток или от Минган.

— Отец Креспел! Той е! Идва да ни спаси! — развикаха се нещастниците.

Два последователни изстрела се разнесоха от лодката.

— Те са! Няма съмнение! — извикаха още по-окуражени корабокрушенците.

Към глада и болестта се прибави и вълнението и те не издържаха. Паднаха на земята, загубили съзнание.

В същото време лодката се приближаваше бързо, като от нея продължаваха да се носят пушечните изстрели, но никакъв вик не откликваше на тях.

Неспокойни, че не чуват гласовете им, отец Креспел и другарите му, които бяха в лодката, побързаха към предишното си убежище. Там обаче намериха само два полуразложени трупа, останали непогребани.

Обиколиха крайбрежието и най-после намериха четиримата си припаднали другари. Занесоха ги внимателно в лодката и те дойдоха в съзнание.

Трима от тях можаха да отговорят на въпросите им и разказаха как са прекарали последните дни. Но четвъртият издъхна, още недопил рома, който му наляха, за да се свести.

Когато се върнаха в Минган, болните постепенно започнаха да се оправят, докато оздравяха напълно. Известно време прекараха в Квебек, където останаха като мирни колонизатори и не искаха да се борят повече с морето.

Отец Креспел замина за Франция, видя родината си и остави костите си някъде в Гренландия, където бе отишъл да продължи мисионерската си служба.

Издание:

ЕМИЛИО САЛГАРИ

ОТЕЦ КРЕСПЕЛ В ЛАБРАДОР

Редактор Катя Цонкова

Илюстрация за корицата © Емилиян Станкев

Художник-редактор Лили Басарева

Гравюри към текста Е. Берлинг, Е. Я. Магдесиян, Л. Ф. Лагорио

В. Я. Котарбински, Г. П. Кондратенко Коректор Людмила

Стефанова Графично оформление Стефан Узунов Технически редактор

Дора Николова

„Тренев & Тренев“ С-ие

София, България

ул. „Уилям Гладстон“ № 50, тел./факс 89-20-64, пощ. код 1000

ул. „Свиленица“ 1, тел. 51-35-68, пощ. код 1463

Отпечата се през 1992 година Цена 12,98 лв.

Превод © Фани Лозева с/о Jusautor, Sofia

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.